

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 151g/2026

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 71 alin. (3) din Codul de
procedură penală

(renunțarea la apărător)

CHIȘINĂU
23 septembrie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
dlui Nicolae ROȘCA, *judecători*,
cu participarea dnei Emilia Cazacu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 8 iulie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 23 septembrie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 71 alin. (3) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Dorin Podlisnic, în interesele dlui Anton Todorașco, parte în dosarul nr. 1-41/2017, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Rezina.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecătoare Ramona Moșneguțu din cadrul Judecătoriei Orhei, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, se află cauza penală de învinuire a dlui Anton Todorașco de comiterea infracțiunilor prevăzute la articolele 171 alin. (2) lit. c) (*viol săvârșit asupra unui membru de familie*) și 172 alin. (2) lit. c) (*acțiuni cu caracter sexual neconsimțite săvârșite asupra unui membru de familie*) din Codul penal. Inculpatul a fost asistat de doi avocați, dnii Vladislav Ciobanu-Nițuleac și Dorin Podlisnic.

4. La data de 13 mai 2026, dl Anton Todorașco a solicitat să fie reprezentat doar de dl avocat Dorin Podlisnic. Instanța de judecată a respins cererea, menținând împuternicirile dlui avocat Vladislav Ciobanu-Nițuleac.

5. În ședința de judecată din 27 mai 2026, dl avocat Dorin Podlisnic a ridicat, în interesele dlui Anton Todorașco, excepția de neconstituționalitate a articolului 71 alin. (3) din Codul de procedură penală.

6. Printr-o încheiere din 1 iulie 2026, Judecătoria Orhei a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

- „(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.
- (2) Forma de guvernământ a statului este republica.
- (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- „(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
- (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

- „(1) Dreptul la apărare este garantat.
- (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
- (3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.
- (4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 67 Apărătorul

„(1) Apărătorul este persoana care, pe parcursul procesului penal, reprezintă interesele bănuیتului, învinuitului, inculpatului, îi acordă asistență juridică prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege. Apărătorul nu poate fi asimilat de către organele de stat și persoanele cu funcție de răspundere cu persoana interesele căreia le apără și cu caracterul cauzei penale care se examinează cu participarea lui

(2) În calitate de apărător în procesul penal pot participa:

- 1) avocatul;
- 2) alte persoane abilitate prin lege cu atribuții de apărător;
- 3) un avocat din străinătate în cazul în care acesta este asistat de o persoană indicată la pct.1).

(3) Persoanele indicate în alin. (2) capătă calitatea de apărător din momentul în care și-au asumat angajamentul de a apăra interesele persoanei în cauză cu consimțământul acesteia.

Apărătorul, după ce și-a asumat angajamentul de a apăra, trebuie să anunțe despre aceasta organul de urmărire penală sau instanța.

(3¹) Avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat dobândește calitatea de apărător în momentul în care coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat emite decizie privind acordarea asistenței juridice calificate. Decizia privind acordarea asistenței juridice calificate se aduce la cunoștință, după caz, solicitantului, organului de urmărire penală sau instanței de judecată.

(4) Avocatul care acordă asistență juridică bănuیتului sau învinuitului la reținere sau arestare se consideră apărătorul lor pe această perioadă de timp și cu consimțământul lor el poate continua participarea în calitate de apărător până la terminarea procesului în cauza respectivă sau până la includerea în proces a unei alte persoane din rândul celor menționate la alin. (2).

(5) Apărătorul nu este în drept să-și asume această funcție și nu poate fi desemnat în această calitate de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat în cazul în care:

- 1) nu întrunește condițiile indicate la alin.(2);
- 2) nu poate fi apărător conform restricțiilor prevăzute de lege sau sentinței judecătorești;
- 3) a acordat sau acordă asistență juridică persoanei ale cărei interese sunt în contradicție cu interesele persoanei pe care o apără;
- 4) se află în legături de rudenie sau în relații de subordonare cu persoana ale cărei interese sunt în contradicție cu interesele persoanei apărate de el;
- 5) a participat mai înainte în această cauză în calitate de judecător, procuror, persoană care a efectuat urmărirea penală, expert, specialist, interpret, traducător, martor.

(6) Apărătorul încetează participarea în cauză în această calitate dacă:

- 1) persoana pe care o apără a renunțat la el sau a reziliat contractul cu el, sau i-a suspendat împuternicirile;
- 2) nu are împuterniciri de a participa în continuare în această cauză;
- 3) procurorul sau instanța l-a înlăturat de la participarea în această cauză în legătură cu constatarea unor circumstanțe ce exclud participarea lui în această calitate sau, la cererea acestuia, din alte motive întemeiate;
- 4) procurorul sau instanța a admis cererea bănuیتului, învinuitului, inculpatului de renunțare la apărător;
- 5) avocatul străin și-a declinat împuternicirile;
- 6) procurorul sau instanța a admis renunțarea la apărător declarată de către persoana pe care o apără avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat.

(7) În cazul în care procurorul sau instanța nu a admis renunțarea bănuیتului, învinuitului, inculpatului la apărător, avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat nu poate sista participarea sa la această cauză.”

Articolul 71 Renunțarea la apărător

„(1) Renunțarea la apărător înseamnă voința bănuیتului, învinuitului, inculpatului de a-și exercita el însuși apărarea, fără a apela la asistența juridică a unui apărător. Cererea de renunțare la apărător se anexează la materialele cauzei.

(2) Renunțarea la apărător poate fi acceptată de către procuror sau instanță numai în cazul în care cererea de renunțare este înaintată de către bănuیت, învinuit, inculpat în mod benevol, din proprie inițiativă și în prezența apărătorului. Nu se admite renunțarea la apărător în cazul în care participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie conform art. 69.

(3) Admiterea sau neadmiterea renunțării la apărător se decide de către procuror sau de instanță prin hotărâre motivată.

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției susține că norma contestată nu este formulată de o manieră clară și generează incertitudini în aplicarea acesteia. Autorul menționează că un inculpat poate avea câțiva apărători aleși. În acest caz, norma nu stabilește cu precizie dacă instanța de judecată este obligată să admită cererea de renunțare la unul dintre apărători și nici nu prevede circumstanțele în care ar putea să respingă cererea.

10. În același timp, autorul excepției afirmă că există o contradicție între prevederile articolelor 71 alin. (3) și 67 alin. (6) punctul 1) din Codul de procedură penală. Pe de o parte, conform articolului 71 alin. (3) din Cod, renunțarea la apărător trebuie acceptată de către instanța de judecată. Pe de altă parte, potrivit articolului 67 alin. (6) punctul 1) din Cod, apărătorul încetează participarea în cauză dacă persoana pe care o apără a renunțat la el, fără a condiționa această încetare de acceptul prealabil al instanței sau de indicarea unor motive.

11. Autorul excepției menționează că respingerea cererii de renunțare la unul dintre apărători și menținerea împuternicirilor acestuia contrar voinței inculpatului îi afectează dreptul la apărare.

12. Autorul excepției afirmă incidența articolelor 1 alin. (3), 23 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

15. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că ea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 71 alin. (3) din Codul de procedură penală, care nu a mai fost supus controlului de constituționalitate.

17. Curtea a stabilit în jurisprudența sa, ca o condiție de admisibilitate a sesizării privind excepția de neconstituționalitate, faptul că prevederile contestate trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală aflată pe rolul instanței de judecată, în care cererea inculpatului privind renunțarea la unul dintre cei doi apărători a fost respinsă, fiind menținute împuternicirile apărătorului în cauză.

18. Curtea reține că dreptul la apărare reprezintă totalitatea prerogativelor și a posibilităților pe care persoanele le au, potrivit legii, în vederea apărării intereselor lor (a se vedea HCC nr. 22 din 6 august 2020, § 29).

19. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că o persoană acuzată de o infracțiune care nu dorește să se apere personal trebuie să poată recurge la asistența juridică aleasă de ea. Caracterul echitabil al procedurilor impune ca un acuzat să poată obține întreaga gamă de servicii asociate cu asistența juridică. Articolul 6 § 3 litera c) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu impune un mod de exercitare a dreptului la apărare, lăsând statelor părți o marjă de apreciere în alegerea mijloacelor adecvate pentru garantarea acestui drept în cadrul sistemelor lor judiciare naționale (a se vedea *Elif Nazan Seker v. Turcia*, 8 martie 2022, § 42).

20. Potrivit articolului 26 alin. (3) din Constituție, în tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu. De asemenea, potrivit articolului 17 din Codul de procedură penală, în procesul penal, părțile au dreptul să fie asistate sau, după caz, reprezentate de un apărător ales ori de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat; instanța judecătorească este obligată să le asigure deplina exercitare a drepturilor lor procesuale, în condițiile Codului.

21. Curtea observă că articolul 71 din Codul de procedură penală reglementează procedura de soluționare a cererii de renunțare la apărător. Potrivit acestui articol, renunțarea la apărător reprezintă voința bănuیتului, învinuitului sau inculpatului de a-și exercita el însuși apărarea, fără a apela la asistența juridică a unui apărător (alin. (1)). Alineatul (2) stabilește condițiile în care poate fi acceptată cererea de renunțare (cererea este înaintată în mod benevol, din proprie inițiativă și în prezența apărătorului; nu se admite renunțarea la apărător dacă participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie conform articolului 69, iar alineatul (3) prevede soluționarea cererii de renunțare printr-o hotărâre motivată. Din momentul admiterii renunțării la apărător se consideră că bănuitul, învinuitul sau inculpatul își exercită apărarea de sine stătător (alin. (4)).

22. De asemenea, Curtea notează că articolul 67 alin. (6) din Cod reglementează cazurile în care apărătorul încetează să participe în cauză. În cazul renunțării la apărător, Curtea observă că articolul 67 alin. (6) stabilește două situații distincte de încetare a participării apărătorului. Prima situație este prevăzută la articolul 67 alin. (6) punctul 1), potrivit căruia apărătorul încetează participarea dacă persoana pe care o apără a renunțat la el sau a reziliat contractul cu el ori i-a suspendat împuternicirile. A doua situație este prevăzută la articolul 67 alin. (6) punctul 4), potrivit căruia încetarea survine dacă procurorul sau instanța a admis cererea bănuیتului, învinuitului sau a inculpatului de renunțare la apărător. Totodată, articolul 70 alin. (6) din Codul de procedură penală permite bănuیتului, învinuitului sau inculpatului să aibă câțiva apărători aleși.

23. Din interpretarea coroborată a acestor prevederi, rezultă că renunțarea la apărător reglementată de articolul 71 din Codul de procedură penală are în vedere situația în care persoana renunță la asistența juridică acordată de un apărător pentru a-și exercita apărarea de sine stătător. Această concluzie se desprinde atât din definiția prevăzută la alin. (1) al articolului 71 din Cod, cât și din alin. (4), potrivit căruia, din momentul admiterii renunțării, persoana își exercită apărarea de sine stătător.

24. În cauza în care a fost ridicată excepția, inculpatul nu a solicitat să-și exercite apărarea de sine stătător, ci a solicitat încetarea participării unuia dintre cei doi apărători aleși, menținând asistența celuilalt apărător. Prin urmare, situația invocată de autorul excepției nu este reglementată de articolul 71 alin. (3) din Cod, astfel încât norma contestată nu este aplicabilă în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

25. În aceste condiții, eventuala soluție pronunțată de Curte cu privire la articolul 71 alin. (3) din Cod nu ar putea produce efecte asupra situației juridice concrete care a determinat ridicarea excepției. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia. În caz contrar, excepția de neconstituționalitate riscă să devină un instrument simulat, o *actio popularis*, pierzându-și, în aceste condiții, caracterul efectiv și concret (a se vedea DCC nr. 115 din 26 septembrie 2023, § 24).

26. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 27 alin. (2), (4) lit. c), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 71 alin. (3) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Dorin Podlisnic, în interesele dlui Anton Todorașco, parte în dosarul nr. 1-41/2017, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Rezina.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 23 septembrie 2026
DCC nr. 156
Dosarul nr. 151g/2026*